

Funda, Ondřej

[Hroch, Jaroslav. Soudobá anglo-americká a kanadská filosofie]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. B, Řada filozofická. 2005, vol. 54, iss. B52, pp. 127-128

ISBN 80-210-3756-3

ISSN 0231-7664

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107110>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

kteřé Kant hluboce prozkoumal ve vztahu k myšlence metafyziky jako vědy a jejichž aplikace například na „charakterizování zpětné dimenze pro provedení založení metafyziky“ (*Kant a problém metafyziky...*, s. 37) by jistě nezůstala bez důsledků. Heidegger se k této aplikaci nedostal a je vcelku lhostejné zda proto, že nemohl nebo nechtěl. Lhostejné však není to, že by musel obětovat hodně ze svých jistot, pokud by sám sobě nehodil záchranné lano a neučinil úrok ke zkoumání bytnosti ontologického poznání.

Světlou stránkou vydání Heideggerovy interpretace Kanta je vysoká úroveň překladu, jehož autorem je mladý filosof Jan Kuneš. Svým překladatelským výkonem se zařadil po bok dalším, převážně z nastupující mladé generace, která odvádí nesmírně záslužnou práci ve prospěch pročištění české filozofické terminologie (zde lze namátkou vzpomenout překlad Descartových *Meditací o první filosofii*). Navíc se tím, že se objevují odlišnosti v termínech navrhovaných například Pecharem a Kunešem (rozvažování, pobyt atd.) vytváří nový prostor pro diskusi, která snad pomůže filozofickou češtinu zpřesnit, obsahově ji přiblížit překládaným pojmům, a tím také zbavit reliktvů (překládání výrazu *Dasein*), které v ní dožívají snad již jen z piety.

Břetislav Horyna

Jaroslav Hroch: *Soudobá anglo-americká a kanadská filosofie*, Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity 2003, 173 s.

Anglo-americkou a kanadskou filozofii již dlouhou dobu nelze spojovat pouze s analytickou filozofickou tradicí. Hlubší zájem o evropskou kontinentální filozofii, ale také spolupráce s obory, jakými jsou literární věda, estetika, psychologie nebo sociologie, posunují tuto součást anglofonního filozofického myšlení na kvalitativně novou úroveň. Kniha *Soudobá anglo-americká a kanadská filosofie* Jaroslava Hrocha, jednoho z našich nejvýznamnějších znalců filozofického myšlení této kulturní oblasti, je toho výmluvným dokladem. Již v pracích *Problém rozumění a postanalytická filosofie* (1996) a *Filozofická hermeneutika v dějinách a současnosti* (1998) dokázal Hroch přesvědčivým způsobem ukázat, že je to právě zejména post-analytická filozofie, spojující v sobě synkretickým způsobem různé, do značné míry odlišné metodologické přístupy, co v současném anglo-americkém a kanadském filozofickém myšlení hraje první housle.

Ve své zatím poslední knize se Jaroslav Hroch zaměřuje nejen na současnost, ale podává komplexní obraz vývoje anglo-amerického filozofického myšlení počínaje transcendentálním idealismem, přes pragmatismus, neorealismus a analytickou filozofii, hermeneutické tendence, postanalytickou a neopragmatickou filozofii, až po filozofii kanadskou, která však má, jak se z Hrochova textu dozvíme, v severoamerickém filozofickém myšlení zatím spíše jen okrajový význam. Hroch v jednotlivých kapitolách seznamuje své čtenáře nejen se stěžejním vlivem evropské kontinentální hermeneutiky na současné anglo-americké filozofické myšlení, ale také s některými inspirativními podněty analytické filozofie, a to jak na britské půdě, tak i v Americe. Také právě tímto kritickým a zároveň střizlivým postojem k postanalytickému myšlení autor dokazuje, že neusiluje o konfrontaci postanalytické filozofie s analytickou, ale že mu jde na prvním místě o službu čtenáři, o střizlivé, věcné a nanejvýš objektivní vykreslení současného stavu anglo-americké a kanadské filozofie s patřičným zřetelem na kulturně-společenský, ale rovněž historický kontext.

První kapitolu, zabývající se americkým transcendentálním idealismem, autor věnuje R. W. Emersonovi, druhou představitelům amerického pragmatismu Ch. S. Peirceovi, W. Jamesovi a J. Deweymu. Třetí kapitola, sledující téma britského neorealismu a analytické filozofie, patří G. E. Moorovi, B. Russellovi a J. L. Austinovi. Analytickou filozofii v USA reprezentují W. V. O. Quine a D. Davidson. Pátá, předposlední kapitola je nejrozsáhlejší, představuje jakési vyvrcholení celé knihy, a to nejen proto, že až na výjimky (Quine, Davidson) pojednává o anglo-americké filozofické současnosti, ale i proto, že srozumitelně a výstižně ukazuje, jakým způsobem se dříve představené inspirační zdroje post-analytické filozofie podílejí na soudobém anglo-americkém filozofickém myšlení. Závěrečná kapitola, věnovaná problematice dnešní kanadské filozofie, působí pak jako jakýsi dodatek ke kapitole páté a víceméně jen geograficky odděluje postanalytiku I. Hackinga a Ch. Taylora od jejich amerických kolegů P. Winche, P. de Mana, H. Blooma, R. Rortyho, H. Putnama a S. Capella, představených v předchozí části.

Stručné, věcné úvody do konkrétních problémových oblastí anglo-amerického filozofického myšlení na začátku každé z kapitol a především erudovaný výklad filozofie jednotlivých protagonistů činí z knihy Jaroslava Hrocha inspirativní a v mnoha případech nepostradatelný text, z něhož lze čerpat všude tam, kde se potřebujeme do hloubky seznámit s dědictvím i současností anglo-amerického myšlení. Zdařilá monografie plně uspokojí filosofy, anglisty, amerikanisty, estetiky nebo literární vědce, stejně jako širší veřejnost se zájmem o anglofonní část tzv. atlantické kultury. Přístupnost knihy je dána mimo jiné též vytříbeným, čtivým slohem, který neodradí ani ve filozofii méně zblhlého čtenáře. Rovněž z tohoto důvodu si dovoluji Hrochovu *Soudobou anglo-americkou a kanadskou filozofii* všem zájemcům vřele doporučit.

Ondřej Funda